

Hos Mons og Hjørdis Silden på Silda

artikkel i Sunnmørsposten

Friheten er verdt mange penger

Nei så mye å fortelle det har jeg nå ikke, sier Mons Silden beskjedent når vi ringer til ham for å få oss en prat. Men vi får nå bare komme hvis vi vil, og det vil vi, og en riktig fin morgenstund fikk vi ute hos Mons og Hjørdis Silden, ja ettermiddagsprat og.

Og nytrekt pale med lever og ferske poteter, så vi måtte ned på piren og legge oss flat og studere skyene. Nytrekt pale har den effekten på folk, verdens beste sovemedisin, nok om det.

- Den 8. mai 1942 stevnet en tvsk båt inn på havna på Silda. Ombord var flere gestapisten og soldater, og en norsk oversetter.

Da raknet siste masken i et nett av person- og våpentransport som folk på Silda var en del av.

- På øya var det gjemt ammunisjon, og en hadde "nettopp fått avgårde politimester Valle og frua hans til England" så en ventet ikke besøk.

- Vi satt og bøtte på noen garn, forteller Mons, og de kom så brått på oss at vi ikke fikk sjanse til å reagere.

- Lovene var jo strenge og kontakt med fienden ble straffet med døden, så jeg nektet jo for harde livet.

- Og så ble jeg bastet og bundet, og så tok mishandlingen til. Det var mest slag på ryggen og baken, og til slutt lot jeg

som jeg var besvimt og det trodde de visst.

- Men det hjalp ikke, for de gikk ut og sa at jeg hadde tilstått til de andre karene, og dermed var det gjort.

- Vi ble sendt til Måløy og Ulven i Bergen, siden bar det til Sachsenhausen utenfor Berlin.

- Han vil ikke snakke om detaljer men at det var feriekoloni han var kommet til det forstår vi at det ikke var.

- Far min kom seg unna inn til Barmen og Flatraket, og siden når det stilnet så kom han ut igjen på øya. Han holdt seg gjemt på loftet her til krigen var slutt.

- Den yngste sønnen vi hadde da, var ni måneder gammel og svigerfar ville så gjerne ha ham oppe hos seg for han kunne jo ikke snakke.

- Men jentene våre var så store at de snakket, og de visste ikke om at han var der.

- Ja, en av dem har sagt til meg at hun synes det var noe merkelig i huset da, men de visste ikke at det var bestefaren, forteller Hjørdis Silden.

- Hjørdis fikk også noen tunge år, for det måtte arbeides for å få alt til å gå under krigen. Veden måtte de for eksempel inn i fjorden for å hente, og med flere småbarn så var det nok å ta seg til.

- På toppen av dette fikk hun tretten linjer oversatt til tysk fra Sachsenhausen hver fjortende dag omtrent.

- Jeg lurte alltid på om det virkelig var Mons som hadde skrevet brevene, sier Hjørdis, og vi sendte brevpakker nedover til Tyskland, men det var jo ikke så mye en fikk inn i en sånn pakke.

- Hadde du villet gjøre det hele om igjen, om det ble snakk om det Mons?

- Nei, sier Mons, og ser inderlig glad ut at han sitter der han sitter. Jeg ville betale mange millioner for friheten både den gang, og nå.

- Men vi samles vi som satt sammen der nede av og til. Jeg og Hjørdis har nettopp kommet tilbake fra ei samling oppe i Steinkjær.

- Ja, og så har vi vært på Øyfiellshotell, ler Hjørdis og forteller at roastbeef ikke er hennes livrett i hvert fall. – "Nei, da er fisk bedre". Og så gikk vi ut for å ta bilder, selv om de ikke var så begeistret for det. "Det blir å plire med øynene" sier Hjørdis. "Og jeg får vel plire på kona jeg da" sier Mons og kikker på Hjørdis som om hun skulle ha vært en sol. Og hvem vet, kanskje er hun det ... sola hans.

(frå Sunnmørsposten)